

STUDENTI KRITIČARI

Računamo na Junakovića

DA NAM NE BUDE DOSADNO!

Pripovjedni, anegdotalni jezik duhovite ironije dobrodošla je demistifikacija »čiste umjetnosti« jer briše onu uvriježenu, institucionaliziranu distancu između autora i publike, sve s ciljem potpune i neposredne komunikacije 'da nam ne bude dosadno'. U tom smislu 110% možemo računati na Junakovića

Heda ČABRIJAN

U riječkom Kortilu predstavljene su nam radovi Svjetlana Junakovića, nastali u periodu od 2013. godine do danas. Ovaj profesor primijenjene grafike i ilustracije na Akademiji likovnih umjetnosti Sveučilišta u Zagrebu široj je publici poznat i predstavljan kao višestruko nagrađivani animator i ilustrator, prvenstveno dječjih slikovnica. No, kao diplomac slavne milanske Brere Junaković je po zvanju prvenstveno kipar. Kako i sam priznaje, u mladosti motiviran željom da se njegov rad prepozna, a potom i da se od rada preživi, izučio je umjetnički zanat u nizu tehnika i medija. Danas ga, kao etabliranog umjetnika i cijenjenog profesora, slobodnog u odnosu na zahtjeve galerista, kustosa i izdavača, prije svega motivira želja - *da ne bude dosadno!* Izložba je naslovljena prema seriji istoimenih crteža »Računam na tebe« i dopunjena sažetkom rečenice iz filma »Kramer protiv Kramera« odrednicom »110%«. Postotak se duhovito veže na dijalog *Teda i O'Connora*, u kojem *O'Connor* kaže: *...you're my main man, and if I can't depend on you a hundred and ten percent, twenty-four hours a day, because you're worried about a kid with a runny nose ...*

Izložbom u Kortilu predstavlja se presjek posljednje dekade umjetnikova rada – tzv. zabavne faze Junakovićeve opusa. Uz seriju crteža i kratkometražni nagrađivani animirani film, prostorom Galerije dominirale su polikromne skulpture izražajne teksture, manjih dimenzija, oblikovane u terakoti. U gotovo arhaičnom (predklasičnom) oblikovanju figura specifičnih proporcija, mogli smo asociirati čitav niz ikoničnih znakova iz povijesti zapadne kulture. Od arhajskih dipilonskih

konja do etruščanskih junaka, od Venerado svetaca, od karijati-da do Fride Kahlo.

Figuracija koja izmiče očekivanim značenjima

Autoportret glavnoga lika (samog autora) uprizoren je s ajkulama, Romulom i Remom, pticama, kraljem i kraljicom. Skulpture nastale nakon 2014. godine znatno su većih dimenzija i u njima autor kombinira terakotu i akristale (kompozitni materijal od akrilne smole i mineralnih kristala) uprizorujući figuru *Octopussy* (hibrid žene i glavonošca). Serija od 48 glava, naslovljena *Šibenski pušači*, kombinira složenu tehniku pripajanja terakote, drveta, akristala, voska, epoksidne smole i bakrenog lima.

Poput trodimenzionalnih teksturiranih crteža, likovi izvedeni hibridnim kiparskim tehnikama, klesanjem, modeliranjem, ili ready-madeom, eklektično su društvo s kojim se možemo familijarizirati.

Junaković nas podsjeća da figuralni jezik likovne umjetnosti nikada nije u potpunosti zamro. No, pojam suvremene figuralne umjetnosti, pa tako i skulpture, ostaje pomalo nedefiniran. Izvedba figurálnih kompozicija apostrofiraju tehničku vještinu pretvaranja stacionog, amorfno materijala u živu ikoničku predodžbu poznatog svijeta. S druge strane, parakoničnost ili lažna figuracija rado se povezuje s reakcionarnim tendencijama iz perspektive suvremene umjetnosti. Autor u domeni manire pastiša i aproprijacije, prisvaja poznate vizualne znakove iz vanjskoga svijeta, te pomacima i odgodom njihova očekivanog značenja otvara slojevite intertekstualne i autoreferencijalne veze dovodeći gledatelja *umise-en-abyme* (slika u slici, priča u priči) kontekstualizacije i interpretacije. Ta »lažnost figuracije« ocijenitiće se u najboljem slučaju hermetičnom, u najgorem

Svjetlan Junaković, »Octopussy« i »Casanova«, 2017. i 2018.

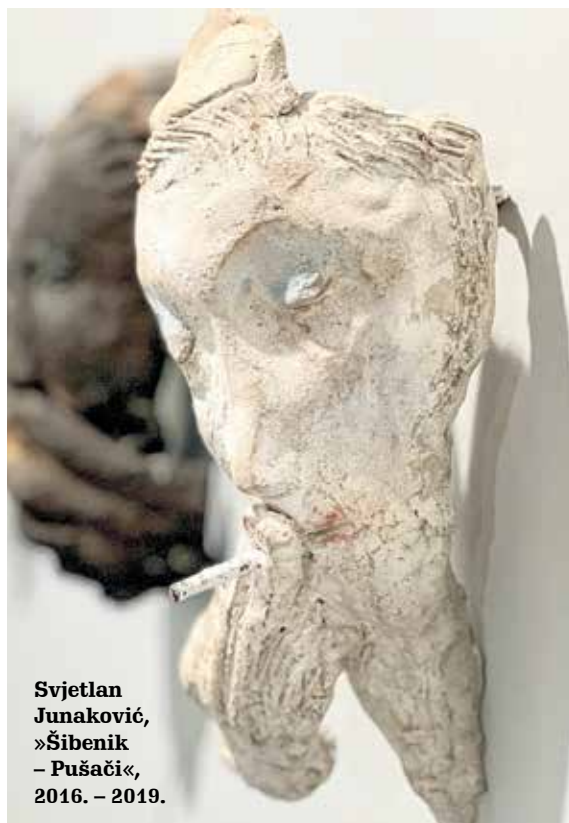
HEDA ČABRIJAN

Društvo povjesničara umjetnosti Rijeke kroz program »Revitalizacije likovne kritike« u suradnji s Katedrom za modernu i suvremenu umjetnost Odsjeka za povijest umjetnosti Filozofskog fakulteta u Rijeci i Novim listom, potiče objavljivanje studentskih radova, prikaza i kritika recentnih izložaba, nastalih u okviru rada na kolegiju »Medijacija i kritika«.

Svjetlan Junaković, »U škripcu«, 2022.

HEDA ČABRIJAN

Svjetlan Junaković, »Šibenski pušači«, 2016. – 2019.

HEDA ČABRIJAN

– elitističkom. No, slušajući autora dok govori o sebi i svojoj umjetnosti, posljednje što mu možemo pripisati je elitizam.

Demistifikacija 'čiste umjetnosti'

Njegov ga je mentor Kosta Angeli Radovani usidrio u figuraciji. Kao diplomac milanske Brere stasao u klimi talijanske transvanguardije i slikarstva memorije, kojima je srodan bazen za odabir motiva, od klasičnih ikona kulture sredozemlja do globalnih ikona popularne kulture. Uz to trebamo zapaziti da se Junaković ne sidri samo u figuraciji već i po uzoru na svog profesora Cavalierea u čijoj je klasi diplomirao, imperativ mu je traženje vlastitog originalnog izričaja. Januković tako svojim radom promiče individualnost, odsustvo manire umjetničkog pečata, ali i tehničku izvrsnost u nizu medija i tehnika kojima se koristi. Stoga njegova uporaba asocijativnih ikoničnih znakova zapadne kulture nije reakcionarna po uzoru na tada dominantne umjetničke

– elitističkom. No, slušajući autora dok govori o sebi i svojoj umjetnosti, niti je subverzivan, niti glorificira klasičnu racionalnost ili ekspresionističku spontanost. Upravo suprotno, budući da mu je pripovijedanje važnije od forme, prikazivački karakter skulpture više nije podvrgnut kriteriju mimezisa, već uspješnosti neposredne, direktne komunikacije s gledateljem. U nastojanju da neposredno komunicira s publikom, Junakovićev su likovi najčešće ironični i satirično performativni, a njihovu suptilnu duhovitost i narativnu prirodu prepoznajemo u zrcalu društvenog konteksta. Tako oblikovana figuracija u predstavljenom opusu živ je i aktualan jezik spontanih misli, događaja ili situacija. Pripovjedni, anegdotalni jezik duhovite ironije dobrodošla je demistifikacija »čiste umjetnosti« jer briše onu uvriježenu, institucionaliziranu distancu između autora i publike, sve s ciljem potpune i neposredne komunikacije, *da nam ne bude dosadno!* U tom smislu 110% možemo računati na Junakovića.